

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
فصل اول: سازمان تجارت جهانی WTO	۱۳
بخش اول: تاریخچه و اهداف (گات و مذاکرات تجاری) تا سازمان تجارت جهانی	۱۳
بخش دوم: شناخت سازمان تجارت جهانی	۱۵
بخش سوم: اصول حاکم بر سازمان تجارت جهانی	۱۶
گفتار اول: اصل عدم تبعیض	۱۶
گفتار دوم: اصل جهان شمولی	۱۷
گفتار سوم: اصل شفافیت	۱۷
گفتار چهارم: اصل قابلیت پیش بینی	۱۸
گفتار پنجم: اصل تعهد به آزاد سازی تدریجی تجارت از طریق مذاکرات	۱۸
بخش چهارم: موافقتنامه های سازمان تجارت جهانی	۱۹
گفتار اول: موافقتنامه های چند جانبه	۲۰
گفتار دوم: موافقتنامه های بنیادی سازمان تجارت جهانی	۲۴
بخش پنجم: ارکان سازمان تجارت جهانی	۳۱
گفتار اول: کنفرانس وزیران	۳۱
گفتار دوم: شورای عمومی	۳۲
گفتار سوم: رکن حل اختلاف	۳۲
گفتار چهارم: رکن بررسی خط مشی و شوراها	۳۲
بخش ششم: حل و فصل اختلافات در سازمان جهانی تجارت	۳۴
فصل دوم: سرمایه گذاری خارجی در ایران	۳۷
بخش اول: سرمایه	۳۸
گفتار اول: سرمایه داخلی	۳۹
گفتار دوم: سرمایه خارجی	۳۹

- بخش دوم : سرمایه‌گذاری خارجی ۴۰
- گفتار اول : سرمایه‌گذاری عمومی و خصوصی ۴۱
- بخش سوم : سرمایه‌گذار خارجی ۴۵
- بخش چهارم : محیط سرمایه‌گذاری ۴۵
- بخش پنجم: تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی ۴۶
- بخش ششم : سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد تجاری ۴۸
- بخش هفتم : مهمترین اسناد و کنوانسیونهای بین‌المللی تضمین سرمایه‌گذاری در کشور میزبان ۴۹
- گفتار اول :موافقت نامه‌های تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری خارجی ۴۹
- گفتار دوم:موافقت نامه ارتقا،حمایت و تضمین سرمایه‌گذاری میان کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی ۵۳
- گفتار سوم برخی از موافقت نامه‌های سازمان تجارت جهانی ۵۴
- گفتار چهارم:کنوانسیون مربوط به تاسیس آژانس چند جانبه تضمین سرمایه‌گذاری ۵۷
- گفتار پنجم- موافقت نامه شرکت اسلامی بیمه سرمایه‌گذاری و اعتبار صادرات ۵۹
- بخش هشتم: حل و فصل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری خارجی ۶۱
- بخش نهم : حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی ۶۲
- گفتار اول : تاثیرات و مزایای سرمایه‌های خارجی در ابعاد کلان و خرد ۶۴
- فصل سوم: سازمان تجارت جهانی و مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در ایران ۶۷**
- بخش اول : جهانی شدن ۶۸
- گفتار اول : چگونگی الحاق کشورها به سازمان تجارت جهانی ۷۱
- گفتار دوم : عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی ۷۳
- بخش دوم : محدودیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در ایران ۸۲
- گفتار اول : ممنوعیت کلی یا جزئی ورود سرمایه‌گذاری خارجی ۸۲
- گفتار دوم : اعمال محدودیت در مالکیت و مدیریت خارجی ۸۴
- گفتار سوم :تحمیل تکالیف خاص به سرمایه‌گذاران خارجی ۸۶
- گفتار چهارم : اعمال نظارت در اعطای مجوز سرمایه‌گذاری ۸۸
- بخش سوم : بررسی موانع حقوقی سرمایه‌گذاری خارجی در قوانین موضوعه ۸۹
- گفتار اول : موانع حقوقی موجود در قانون اساسی ۹۰
- گفتار دوم : موانع حقوقی مرتبط با حقوق مالکیت معنوی ۹۲

گفتار سوم : موانع حقوقی موجود در قوانین و مقررات بیمه	۹۲
گفتار چهارم : موانع حقوقی موجود در قوانین و مقررات ارزی	۹۴
گفتار پنجم : موانع حقوقی موجود در قوانین و مقررات مالیاتی	۹۴
گفتار ششم : موانع حقوقی موجود در قوانین و مقررات گمرکی	۹۵
گفتار هفتم : موانع حقوقی موجود در قوانین و مقررات صادرات و واردات	۹۵
بخش چهارم : لزوم بسترسازی اقتصادی و حقوقی در راستای الحاق به سازمان تجارت جهانی.....	۹۵
بخش پنجم : اصلاح و تعدیل نارسایی های قانونی و موانع سیاسی بر سر راه سرمایه گذاری خارجی	۹۶
بخش ششم : چالش های قانون سرمایه گذاری خارجی و قوانین مرتبط	۹۸
گفتار اول : حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری خارجی	۹۸
گفتار دوم : چندگانگی کانون های تصمیم گیری	۹۹
گفتار سوم : مسائل مربوط به داد وستدها و جابه جایی های ارزی و تضمین خروج ارز و نحوه پرداخت (موانع نظام بانکی)	۱۰۱
گفتار چهارم : ممنوعیت مالکیت بیگانه و بخش های مرتبط با فروش و انتقال سهام	۱۰۲
گفتار پنجم : عدم امکان تبدیل مستقیم درآمد ناشی از تورم	۱۰۳
گفتار ششم : مسائل قراردادی	۱۰۳
گفتار هفتم : موارد مغایرت قانون حمایت و تشویق سرمایه گذاری با استانداردهای سازمان جهانی تجارت	۱۰۴
نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات	۱۰۷
مراجع	۱۱۱

avabook.com

مقدمه

کشورهای دنیا به وسیله شبکه های اقتصادی ، سیاسی و اجتماعی به یکدیگر مرتبط هستند. اقتصاد بین الملل، روابط اقتصادی کشورهای مختلف جهان را بررسی می کند و چگونگی ایجاد این روابط و کاربردهای سیاسی آنها را نیز مورد بحث قرار می دهد. روابط اقتصادی هم از طریق تجارت کالا و هم از راه جریان سرمایه ایجاد می شود که هر کدام پیامدهای مربوط به خود را دارد.

گسترش روز افزون حجم تجارت، جهانی و اهمیت اقتصاد بین المللی، شرایطی را به وجود آورده که تقریباً هیچ کشوری نتواند بدون تجارت، فعالیت های اقتصادی و تجاری خود را به طور بهینه انجام دهد. مسئله آثار الحاق کشورهای مختلف به سازمان تجارت جهانی در جنبه های مختلف قابل بررسی و توجه است و از مهمترین جنبه ها، جنبه های حقوقی و اقتصادی است.

در سال های اخیر اقدامات سودمندی مانند یکسان سازی نرخ ارز، گسترش خصوصی سازی ، لغو برخی انحصارات و افزایش رقابت، اصلاح نظام مالیاتی، تکیه بر سیاست توسعه صادرات، تصویب قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی ، کاهش موانع غیر تعرفه ای از جمله حذف بسیاری از مجوزهای وارده و تصویب قانون تجمیع عوارض انجام گرفته است. با این حال هنوز کمبودها و ایرادهای زیادی در قوانین و رویه های موجود به چشم می خورد.

روند فعلی تسهیل مبادلات بین کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی در واقع منجر به این می شود که مبادلات با کشورهای غیر عضو از چنین تسهیلاتی برخوردار نباشند و این امر به خودی خود می تواند مانعی بزرگ فرا روی تجارت باشد و در نهایت منجر به انزوای تجاری این کشورها شود. در نتیجه ورود به بازار جهانی باعث می شود تولیدکنندگان و صادر کنندگان

کشور اهمیت رقابت و تلاش برای بهبود کیفیت و حصول با زادهی بالاتر را درک کرده و به آن عمل کنند.

avabook.com

فصل اول

سازمان تجارت جهانی WTO

سازمان تجارت جهانی¹ دستاورد بیش از پنج دهه تلاش کشورهای مختلف برای تاسیس نهادی به منظور نظام دادن به تجارت در راستای تولید و توسعه کشورها است. محور فعالیت های این سازمان موافقتنامه های امضا شده از سوی کشورهای مختلف است. هدف عمده ی این موافقتنامه ها کمک به جریان آزاد سازی تجارت و اطمینان دادن به کشورها در مقابل تغییرات ناگهانی سیاست های تجاری است. همچنین حل و فصل منازعات و اختلافات بین اعضا بخش مهمی از فعالیت های سازمان تجارت جهانی است.

بخش اول: تاریخچه و اهداف (گات و مذاکرات تجاری) تا سازمان تجارت جهانی

سازمان ملل متحد برای پاسداری از صلح و امنیت جهانی، صندوق بین المللی پول و بانک جهانی، برای تضمین امنیت اقتصادی و مالی و موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت (گات) برای تسهیل دسترسی به بازارهای دیگر و کسب منافع تجاری به وجود آمدند. گات چهارچوبی

¹. World Trade Organization

قراردادی بین طرفین متعهد بود که به موجب آن امتیازات تجاری بین آنها مبادله می شد و به عبارت دیگر کشورهایی که در مذاکرات گات شرکت می کردند می پذیرفتند تسهیلاتی در اختیار شرکای تجاری خود قرار دهند و در مقابل از موانع کمتری در راه صادرات کالاهای خود برخوردار شوند.

در مجموع هشت دور مذاکره تجاری در چارچوب گات از سال ۱۹۴۷ تا ۱۹۹۴ انجام شد. در چهار دور اول این مذاکرات، کشورها تعرفه های گمرکی خود را بر روی کالاهای وارداتی کاهش دادند، ولی به دلیل پیچیده شدن تجارت بین الملل و طرح مسائل فنی مانند استانداردهای فنی و موضوعات بهداشتی از دور پنجم به بعد موانع تعرفه ای نیز مورد مذاکره قرار گرفتند. نکته دیگری که ادوار هشت گانه را از یکدیگر متمایز نمود طول دوران مذاکرات و تعداد کشورهای شرکت کننده در آن بودند. در حالی که اولین مذاکرات گات در سال ۱۹۴۷ در ژنو با حضور ۲۳ کشور صورت پذیرفت و نزدیک به دو ماه طول کشید، هشتمین و آخرین دور مذاکرات که به دور اروگوئه معروف شد در سال ۱۹۸۶ آغاز و در سال ۱۹۹۴ رسماً به پایان رسید و ۱۲۸ کشور بیانیه نهایی آن را که باعث تشکیل سازمان جهانی تجارت شد امضا نمودند.^۱ در سال ۱۹۹۵ متولد شد که واقع جایگزین گات شد که ادامه دهنده ی وظایف گات^۲ باشد. در واقع هدف اصلی که هم گات و هم سازمان تجارت جهانی در پی آن بودند این بود، تا با توسعه و بهبود شرایط اقتصادی بین المللی، شرایط منصفانه ای بین کشورها ایجاد کنند که توسعه و بهبود شرایط اقتصادی بین المللی، شرایط منصفانه ای بین کشورها ایجاد کنند که توسعه و بهبود شرایط اقتصادی با همکاری های بین المللی، تقویت اقتصاد جهانی، ایجاد ثبات اقتصادی، رشد از طریق تجارت آزاد امکان پذیر بوده و سالها از طریق گات و حال از طریق سازمان تجارت جهانی ادامه دارد.

اهداف اصلی سازمان تجارت جهانی که در راستای اهداف موافقتنامه گات است عبارت است از:

^۱. دکتر فاخر- مهدی- راه کارهای الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت- مرکز ملی مطالعات جهانی شدن نشر ثالث-

^۲. General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)

- ۱- ارتقای سطح زندگی
- ۲- تامین اشتغال کامل در کشورهای عضو
- ۳- توسعه تولید و تجارت و بهره وری از منابع جهانی
- ۴- حفظ محیط زیست
- ۵- دستیابی به توسعه پایدار با بهره برداری بهینه از رشد تجارت بین المللی
- ۶- افزایش سهم کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته از رشد تجارت بین المللی

بخش دوم: شناخت سازمان تجارت جهانی

برای هر کشوری کسب منافع و ارتقای آن امری است بدیهی و عضویت در سازمان تجارت جهانی باعث افزایش قدرت و وجه بین المللی هر کشوری خواهد شد. مذاکرات بین المللی در زمینه اقتصادی و تجاری در سازمان های مختلف صورت می پذیرد که در حال حاضر سازمان جهانی تجارت مهم ترین رکن برای مذاکرات تجاری و قانونمند کردن سیاست های تجاری اعضا است. شاید اولین سوالی که به ذهن همه خطور می کند این باشد که سازمان تجارت جهانی چیست؟ اگر بخواهیم به صورت ساده بیان کنیم، سازمان تجارت جهانی به قواعد تجارت بین کشورها در سطح جهانی^۱ و شبه جهانی^۲ می پردازد، اما چیزی فراتر از آن است. به طور کل این سازمان وسیله ای برای دولت ها جهت مذاکره درباره موافقتنامه های بازرگانی و مکانی برای رسیدن به اختلافات دولت ها درباره تجارت است. به علاوه محلی است برای تبادل نظر و مذاکرات زیرا فعالیت و حاصل کار این سازمان نتیجه مذاکرات است. (مطرح کردن مشکلات تجاری و پیدا کردن راه حل برای آن) در رابطه با اهمیت سازمان تجارت جهانی می توان به این امر اشاره داشت که بیش از ۹۵٪ اقتصاد امروزه در درون این سازمان جریان دارد، مسلماً پیوستن به این سازمان دارای پیامدهایی به روی سطح مختلف جامعه را در پی خواهد داشت که با شناخت بهتر نسبت به پیامدها و آثار مثبت و منفی می توان باعث تقویت اقتصاد کشور و توسعه صادرات غیر نفتی شد.

^۱. World Trade Organization

^۲. global and Near -. global level

بخش سوم : اصول حاکم بر سازمان تجارت جهانی

ضرورت آگاهی از سازوکارهای جهانی، بیش از هر زمان دیگر احساس می شود آن هم به دلیل شرایط رقابت در عرصه بین المللی است.

بالاترین رکن تصمیم گیری سازمان، کنفرانس وزیران می باشد که حداقل هر دو سال یکبار تشکیل جلسه می دهد و تصمیمات لازم را اتخاذ کرده و برای اجرا به شورای عمومی که هر دو ماه یکبار تشکیل می شود ارجاع می دهد. تمامی تصمیم ها از طریق اجماع اتخاذ می شود و کشورها در صورت عدم رضایت می توانند به اجماع نپیوندند. اما در صورت پیوستن به آنها مجبور هستند از مفاد آن تبعیت کنند، با این نظر که باید اولی تر از مقررات ملی قرار گیرد.

گفتار اول : اصل عدم تبعیض

به دلیل اصل عدم تبعیض^۱ اعضای سازمان جهانی تجارت نمی توانند تبعیضی قائل شوند نه در بین کشورهای طرف تجارت و نه در بین کالاهای داخلی و خارجی عدم تبعیض بین کشورهای طرف تجاری به اصل دولت کامله الوداد^۲ و بین کالاهای داخلی و خارجی به اصل رفتار ملی^۳ معروف است.

رعایت تساوی برای همه ی اعضای سازمان که جنبه مثبت دارد به چشم می خورد یعنی اگر امتیازی به یکی از اعضای سازمان بدهند می بایست آن امتیاز را در اختیار دیگران نیز بگذارند.

۱-۱ اصل دولت الوداد MFN (رفتار برابر با دیگران)

طبق موافقتنامه های سازمان تجارت جهانی کشورها نمی توانند بین طرف های تجاری خویش تبعیض قائل شوند یعنی اعطای یک امتیاز به یک کشور باعث می شود که برای مابقی اعضا هم این امتیاز در نظر گرفته شود به گونه ای که همه آنها از حداکثر منافع ممکن بهره مند شوند.

^۱.Non Discrimination

^۲.Most Favored Nation (MFN)

^۳National Treatment (NT)

۱-۲ رفتار ملی (رفتار مساوی با داخلی و خارجی ها)

تمامی کشورها باید نسبت به تولیدات، ورود کالاها و همچنین خدمات و علائم تجاری، حق تکثیر و اختراع، هم داخلی و هم خارجی رفتاری به صورت مساوی داشته باشند.

۱-۳ تجارت آزاد

آمارها بیانگر این مطلب هستند که بین تجارت آزادتر و رشد اقتصادی ارتباطی حاکم است (مزیت نسبی)

گفتار دوم: اصل جهان شمولی^۱

قصد اصلی سازمان این است که هم حوزه نفوذش و هم دامنه شمول موافقت نامه هایش جهانی باشد و علت این امر این است که تصمیمات سازمان بر تصمیمات ملی الویت داشته باشد تا به رسمیت شناختن و محدود شدن حاکمیت، استفاده از حاکمیت واگذار شده بقیه اعضا میسر شود.

گفتار سوم: اصل شفافیت

برای از بین بردن تبعیض در وضع و اجرای مقررات، سیاست ها و آئین نامه ها، اصل شفافیت^۲ دارای نقش پر اهمیتی است.

این اصل بر آن است تا تجار چه داخلی و چه خارجی بتوانند آزادانه دست به فعالیت زده تا از دسترسی انحصاری گروهی معدود به اطلاعات و امتیازات جلوگیری شود.

یعنی افزایش رقابت منصفانه که سازمان تجارت جهانی از طریق مقررات و موافقتنامه های خود قصد دارد تا شرایط تجاری منصفانه ای را حاکم کند.

^۱.universality

^۲.Transparency

گفتار چهارم : اصل قابلیت پیش بینی

این اصل که در واقع مکمل اصل پیش است و زمینه را برای این اصل فراهم کرده، قابلیت پیش بینی^۱ است. که تجار با کسب اطمینان خاطر از استناد اطلاعات موثق بتوانند برنامه ریزی کنند بدون اینکه هراسی از تغییرات ناگهانی در سیاست های تجاری یا رفتار دولت ها داشته باشند و هزینه و منفعت خود را محاسبه کنند که منجر به افزایش وجه بین المللی کشورها می شود. قابلیت پیش بینی از طریق تثبیت^۲ که این عامل باعث تشویق سرمایه گذاری می شود، زیرا محیط تجاری باثبات و قابلیت پیش بینی از ریسک کمتری برخوردار است و بازرنگری منظم سیاست های تجاری ملی با مکانیسم بررسی سیاست تجاری باعث شفافیت بیشتری می شود.

گفتار پنجم : اصل تعهد به آزاد سازی تدریجی تجارت از طریق مذاکرات^۳

اصل بر آن است تا زمینه برای رقابت عادلانه تجاری به وجود آید که استفاده از تعرفه به عنوان ابزار حمایتی است که باعث تشویق دولت ها می شود. تشویق توسعه و اصلاحات اقتصادی که سیستم سازمان در راستای توسعه کمک می باشد و به صورتی شرایط را به سمت جلو هدایت می کند که باعث گردد در کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای در حال گذار فعال تر بشوند. سازمان به دنبال کاهش موانع تجاری است زیرا بازارها دریاچه ورود سود هستند اما با انجام تعدیلاتی. سازمان با موافقتنامه هایی به منظور آزادی تجارت و تضمین روابط و شرایط نسبت به پوشش ریسک ها به تدریج از طریق آزاد سازی مستعمر به دنبال اعطای فرصت بیشتر به کشورهای در حال توسعه است تا در بازده زمانی بازتر امکان اجرای تعهداتشان میسرتر شود. نکته ی لازم به ذکر این است که نام اصل اصل جهان شمولی و شفافیت به ارتقای رقابت عادلانه و مزایای بیشتر برای کشورهای کمتر توسعه یافته تغییر یافته.^۱

¹.predic tibility

². binding

³.Gradual Liberalization through Negotiations